

PROVOZNÍ SMĚRNICE 7/14

Označení a vybavení vozidel pro práci na směrově rozdělených komunikacích

Shrnutí:

Požadavky na vybavení a označení inspekčních, údržbových, asistenčních, odtahových a dalších vozidel používaných pro práce za provozu na dálnicích a směrově rozdělených silnicích ve správě ŘSD ČR

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR

Obsah:

1. Úvod	3
2. Druhy vybavení a označení vozidel	3
2.1 Zvláštní výstražná světla oranžové barvy (výstražný maják, výstražná majáková rampa)	3
2.2 Doplnkové zvláštní výstražné svítlny oranžové barvy (světelná rampa)	4
2.3 Světelné signály S 8c, S 8d, S 8e (světelná šipka nebo světelný kříž)	5
2.4 Proměnné značky na vozidlech	6
2.5 Výrazná barva vozidla	6
2.6 Zvýrazňující retroreflexní polepy vozidel	7
2.7 Další vybavení vozidel	8
3. Vybavení a označení jednotlivých druhů vozidel	9
4. Požadavky na prvky dopravního značení a dopravních zařízení na vozidlech	12
5. Platnost a závaznost	12
Příloha 1 – Příklady vhodného rozdělení polepu na oblých plochách	13
Příloha 2 – Příklady zvýrazňujících polepů vozidel	14

1. Úvod

Směrově rozdělené komunikace svým charakterem i pravidly silničního provozu platnými na většině z nich představují komunikace s poměrně vysokou jízdní rychlostí a s minimálním výskytem stojících či pomalu jedoucích vozidel. Při správě, údržbě, měřeních či opravách těchto komunikací je však použití stojících či pomalu jedoucích vozidel nutné a velmi časté. Navíc se vozidla údržby vyskytují nejen na krajnici, ale i v jízdních pruzích. Většina vozidel údržby jsou nákladní vozidla a velké mechanismy, náraz do nich je pro osádky jiných vozidel velmi nebezpečný. Kolem vozidel údržby lze předpokládat pohyb pracovníků. Je proto značně důležité, aby vozidla údržby byla jasně rozeznatelná od vozidel běžných účastníků provozu a aby byla též viditelná včas.

Užití pouze nápadného značení vozidel podle předpisů č. 48 EHK a č. 104 EHK v žádném případě nezajišťuje dostatečnou viditelnost vozidel údržby a již vůbec je neodlišuje od všech ostatních vozidel. Není možno každé vozidlo údržby vybavit pojízdnou uzavírkovou tabulí Z 7 (výstražným vozíkem). Vozidla údržby často zasahují u dopravních nehod, kde označují neprůjezdné místo. V některých případech jsou postavena bokem ke směru provozu či se dokonce otáčejí a jedou při práci proti směru jízdy ostatních vozidel. Proto se používá specifické označení vozidel údržby, které nejen zvýšením jejich viditelnosti zvyšuje bezpečnost a plynulost provozu, ale dává jejich řidičům též určité výjimky z pravidel silničního provozu.

Tato směrnice stanovuje vybavení a označení vozidel (včetně výstražných a předzvěstných vozíků) používaných při správě, údržbě, měřeních a opravách dálnic a směrově rozdělených silnic ve správě ŘSD ČR za provozu. Platí i pro cizí firmy, které mají pro uvedené práce nebo pro označování pracovních míst smluvní vztah s ŘSD ČR, provádějí správu, údržbu a opravy reklamních ploch, energetických a telekomunikačních zařízení umístěných v tělese komunikace, nebo zajišťují asistenční a servisní služby a odtahy vozidel na těchto komunikacích.

Směrnice je určena pro pracovníky zajišťující nákup, vybavení a označení vozidel údržby, vedoucí zaměstnance určující práce, pro školení řidičů vozidel údržby a pro pracovníky zajišťující smlouvy s cizími organizacemi na činnosti uvedené v předchozím odstavci.

2. Druhy vybavení a označení vozidel

2.1 Zvláštní výstražná světla oranžové barvy (tzv. výstražný maják, výstražná majáková rampa)

Na dálnici a silnici pro motorová vozidla platí některá zvláštní ustanovení pravidel silničního provozu. Například se jedná o zákaz zastavení a stání jinde než na místech označených jako parkoviště, otáčení, couvání, vjíždění na střední dělicí pás.

Obecná úprava silničního provozu (§ 42 zákona č. 361/2000 Sb.) stanovuje pravidla pro užití zvláštních výstražných světel oranžové barvy. Řidič vozidla vybaveného takovým světlem smí tohoto světla užívat jen tehdy, pokud by mohla být jeho jízdou nebo pracovní činností ohrožena bezpečnost provozu na komunikaci. Jako ohrožení bezpečnosti provozu na směrově rozdělených komunikacích je v tomto smyslu chápána i oprávněně užitá pomalá jízda. Jestliže to vyžaduje pracovní činnost tohoto vozidla, není jeho řidič povinen dodržovat některá ustanovení pravidel provozu, jež jsou ve zmíněném paragrafu uvedena. I když to zákon přímo neuvádí, za pracovní činnost vozidla se považuje například i zastavení a stání osobního vozidla použitého při správě, kontrolách a měření dálnice.

Jedním nebo více zvláštními výstražnými světly oranžové barvy schváleného typu (provedení) musí být dle vyhlášky č. 341/2002 Sb. kromě jiných vozidel vybaveny i pracovní stroje a speciální automobily vykonávající práci za jízdy nebo při stojícím vozidle na vozovce nebo krajnici.

Řidiči ostatních vozidel musí vozidlu používajícímu zvláštní výstražné světlo oranžové barvy umožnit jízdu nebo pracovní činnost a podle okolností snížit rychlost jízdy, popřípadě zastavit i vozidlo.

Je tedy zřejmé, že při správě, údržbě, měřeních a opravách dálnic, silnic pro motorová vozi

čtverce s boční a spodní hranou nejvíce se čtyřmi svítilnami. Čtverec je umístěn na vozidle tak, že horní hrana činné svítící plochy horních svítilen nesmí přesahovat horní obrys vozidla. Pokud jsou svítilny použity také na přípojném vozidle, může být jejich počet až dvacet čtyři.

Popsané uspořádání pěti svítilen v jedné řadě tvoří tzv. světelnou rampu. Zde je nutno zvlášť zdůraznit, že výše uvedená zvláštní povaha vozidla v silničním provozu je vyjádřena oranžovým výstražným majákem nebo výstražnou majákovou rampou a že světelná rampa může uvedená výstražná světla doplňovat a jimi vybavené vozidlo zvýraznit (např. proti slunci), ale nemůže maják nahradit.

Na vozidlech ŘSD se skupina pěti doplňkových výstražných svítilen zpravidla nepoužívá a světelná rampa se skládá z pěti výstražných světel typu 1 podle TP 66 (světelný signál S 7 Přerušované žluté světlo) umístěných ve vodorovné řadě. Doplňkové výstražné svítilny mohou být použity jako zvýraznění obrysu vozidla (např. vozy na travu).

Světelná rampa může mít několik světelných režimů. Pokud pouze zvýrazňuje polohu vozidla na komunikaci, používá se střídavé blikání sudých a lichých světel. Pokud má světelná rampa vyjádřit přesměrování provozu nebo směr objíždění vozidla, použije se postupný světelný řetězec na jednu či druhou stranu. Postupný světelný bod na jednu či druhou stranu je ze všech režimů nejméně výrazný a proto se nepoužívá.

Rampa se zpravidla neužívá na přípojných vozidlech.

Světelné zdroje v rampě mohou být žárovky nebo LED. Není však možná kombinace typů zdrojů na jednom zařízení. U vozidel ŘSD se všechna nová zařízení použijí pouze s LED, které mají nižší spotřebu elektrického proudu a vyšší životnost.

Světelná rampa se umísťuje na vozidlo tak vysoko, aby byla vidět i při naloženém nákladu. Při umístění rampy na vozidlo je nutno dbát, aby směrem vzad neclonila výstražné majáky nebo majákové rampy. Proto je často vhodné umístit na zadní část střechy vozidla na každé straně výstražný maják a mezi ně světelnou rampu.

Vzhledem k hustotě provozu a běžně dosahované rychlosti na směrově rozdělených komunikacích a vyššímu podílu velkých nákladních vozidel na nich má světelná rampa s pěti světly omezenou využitelnost. Je brána spíše jako doplňkové označení pracovních vozidel krytých výstražným vozíkem nebo vozidlem se světelnou šipkou/křížem. Jedná se například o pokladače kuželů, výsuvné plošiny, jeřáby, pojízdné dílny či nákladní vozidla s beranidlem používaná při opravách svodidel. Je vhodná i na přední straně vozidla – například u sekaček, které z konstrukčních důvodů musí při sekání SDP jet protisměrně.

Rampu lze využít na vozidlech, na nichž z konstrukčních důvodů nelze umístit světelnou šipku/kříž. Jedná se například o některé typy samosběrných zametačů. Lze ji využít i na sypacích, kde použití světelné šipky/kříže na prvním sypači může při jízdě v sestavě způsobovat oslnění řidiče zadního sypače.

Méně vhodné je jejich použití směrem vzad u kontejnerových nosičů, víceúčelových nosičů zařízení (např. nosič nářadí), zametacích vozidel, vozidel s hydraulickou rukou, odtahových vozidel a podobných.

Rampa není dostatečná pro použití na stojících vozidlech v průběžných jízdních pruzích.

2.3 Světelné signály S 8c, S 8d, S 8e (tzv. světelná šipka nebo světelný kříž)

Na řadě speciálních vozidel a samojízdných pracovních strojů není použití doplňkových výstražných svítilen dle vyhlášky č. 341/2002 Sb. vhodné či možné. Proto se místo nich jako doplněk k výstražnému majáku nebo majákové rampě používají světelné signály S 8c, S 8d, S 8e dle vyhlášky č. 30/2001 Sb. (tzv. světelná šipka a světelný kříž). Vzhledem ke své veli-

PS 7/14
ke stejnému počtu světél a kodifikovanému významu jsou tyto prvky velmi vhodné a měly by být používány co nejvíce.

Svítí-li signál „Světelná šipka vlevo“ nebo „Světelná šipka vpravo“, musí řidič opustit jízdní pruh nebo objet překážku ve vyznačeném směru. Světelný kříž označuje překážku provozu

Vozidla ŘSD ČR mají nátěr kabiny a nástavby oranžovou barvou v odstínu RAL 2011. Stejnou barvu mají pracovní stroje a nástavby (sypače, sněhové radlice, sekačky, zařízení pro mytí směrových sloupků, kontejnery, přívěsy...). Není přípustný nátěr vozidla, nástavby nebo strojů jiným barevným odstínem a polepený oranžovou folií.

Uvedená jednotná barva je vyžadována i u osobních vozidel ŘSD určených pro kontrolu a správu komunikace (včetně vozidel TDS, laboratoří atd.).

U výstražných a předzvěstných vozíků dle standardu PPK – VOZ vzhledem k subtilnosti jejich konstrukce a zajištění výrazného vzhledu jiným způsobem není uvedená barva vyžadována.

Vozidla cizích firem používaná při přechodném značení, při práci mimo vyznačené pracovní místo, při asistenčních, servisních nebo odtahových službách musí mít barvu žlutou, jasně zelenou, žlutozelenou, oranžovou, bílou nebo obdobně výraznou.

2.6 Zvýrazňující retroreflexní polepy vozidel

Tvoří další zvýraznění vozidel nejen vpředu a vzadu, ale i na bocích. Součástí polepů je též označení vlastníka vozidla.

Vozidla určená pro správu, údržbu a opravy dálnic a směrově rozdělených silnic, tj. u nichž se běžně předpokládá pomalá jízda či stání na vozovce a krajnici, a vozidla používaná při přechodném značení, při práci mimo vyznačené pracovní místo, při asistenčních, servisních nebo odtahových službách musí mít polepy dle následujících zásad:

Vozidla ŘSD

- polepy vozidel ŘSD se provádí dle přílohy,
- barevné šrafy jsou kompletně z folie třídy 3 dle ČSN EN 12 899-1; u osobních vozidel je obvykle nutno na oblých plochách šrafy rozdělit na malé části (jen výjimečně u velmi oblých ploch lze použít folii třídy 2),
- modrý podklad a bílé logo dálnice jsou z folie třídy 1 dle ČSN EN 12 899-1,
- červené pruhy na souvislých plochách a barevná loga a nápisy musí být provedeny sítotiskem nebo digitálním tiskem s ochrannou folií,
- záruka na optické vlastnosti použitých folií třídy 2 a 3 musí být deset let, na folii třídy 1 sedm let,
- používané barvy na polepy u ŘSD ČR jsou červená, bílá, modrá (červená a bílá v třídě CR2 dle ČSN EN 12 899-1, modrá RAL 5010 nebo PANTONE 2748 C),
- označení příslušnosti vozidla k organizační jednotce ŘSD se provede podle Grafického manuálu ŘSD (kapitola Logo pro Správy a Závody), u SSÚD se na třetím řádku uvede i číslo a název střediska.

Pokud to konstrukční provedení vozidla a jeho nástavby (skříně, kontejnery, radlice, plošiny, sekačky, myčky směrových sloupků...) dovolí, provádějí se polepy:

- po celém obvodu vozidla (na bočních, čelní a zadní straně mohou být v různé výšce),
- s šířkou pruhu na bocích a na čelní straně 200 mm, na zadní straně 400 mm,
- sklon červených a bílých pruhů je na čelní a zadní straně symetricky k okraji vozidla, na bocích je sklon pruhů k přední části vozidla,
- na dveřích kabiny je v bílém pruhu modré označení organizační jednotky ŘSD,

- na bocích v zadní části jsou na vozidlech ŘSD modré kosodélníky s bílým logem dálnice,
- na zadní a čelní straně jsou v místě pruhu modré trojúhelníky s bílým logem dálnice,
- označení příslušnosti k organizační jednotce ŘSD musí být na bílém podkladu, je nutno dodržet ochrannou zónu k červeným šrafám dle Grafického manuálu.

Nová vozidla nesmí být předána do používání, pokud nejsou opatřena polepy.

Příklady dělení polepů do malých ploch a polepů vozidel ŘSD jsou v přílohách 1 a 2.

Vozidla cizích firem

- pro vozidla cizích firem se použije příloha 2 přiměřeně, polepy mohou mít i jinou barvu a tvar,
- polepy mají být alespoň na zadní straně vozidla; pokud se předpokládá otáčení vozidla bokem nebo čelem proti směru jízdy, mají být polepy na všech stranách,
- polepy jsou z folie třídy 3 nebo 2 dle ČSN EN 12 899-1,
- barvy mohou být použity červená, bílá, žlutá, oranžová, fluorescenční oranžová, fluorescenční žlutozelená,
- na dveřích kabiny nebo na bocích je označení vlastníka vozidla.

Pro zvýšení životnosti se doporučuje polepy z mikroprizmatických folií opatřit na řezné hraně zátěrem nebo zatavením.

Pokud výrobce folií nebo zhotovitel polepů neurčí jinak, platí pro polepy tato pravidla údržby:

- NESMÍ se používat vysokotlaký vodní paprsek na okrajích polepů.
- NESMÍ se přiblížit tryska vysokotlakého vodního paprsku blíže než 1,2 m k polepu,
- NESMÍ se použít vodní paprsek pod úhlem menším než 45 stupňů k polepu,
- NESMÍ se použít rozpouštědla, abraziva nebo čisticí prostředky na bázi alkoholu,
- NESMÍ se použít čištění párou,
- je vhodné použít rozptýlený vodní paprsek,
- je vhodné použít vodu o tlaku max. 75 barů a teplotě max. 38 °C,
- je vhodné použít trysku dále než 1,2 m od polepu,
- je vhodné stříkat vodu pod úhlem větším než 45 stupňů,
- je vhodné použít čistou vodu nebo slabé saponáty,
- je vhodné použít měkký kartáč, houbu nebo hadr při dostatečném množství vody.

2.7 Další vybavení vozidel

Další vybavení vozidel tvoří například:

- sedadla,
- dveře a vnitřní uspořádání umožňující výstup pracovníků a vykládání materiálu na obou stranách vozidla (průchozí kabina včetně prostoru řidiče a nákladový prostor),

- konstrukční rychlost vozidel a nosičů nářadí umožňující běžnou jízdu rychlostí nejméně 80 km/h,
- zvuková signalizace zpětného chodu (u nákladních vozidel a u vozidel vybavených tažným zařízením),
- couvací kamera – CCTV,
- snížené podlahy s ochranným rámem u velkých pokladačů kuželů a vodicích desek.

Všechna nová vozidla včetně nosičů nářadí musí mít všechna sedadla vybavená vysokým opěradlem s opěrkou hlavy a tříbodovým bezpečnostním pásem. Každé vozidlo a nosič nářadí musí mít nejméně dvě takováto sedadla.

Všechna nová vozidla a nosiče nářadí musí mít takovou konstrukční rychlost, aby při běžné jízdě s připojeným nářadím a přívěsem mohla jet rychlostí nejméně 80 km/h. Požadavek na uvedenou konstrukční rychlost se vztahuje i na všechny nové přívěsy, neplatí však pro kolové nakladače, válce a obdobné speciální stroje.

Průchozí kabinu a dveře na obou stranách umožňující výstup pracovníků a vykládání materiálu na straně odvrácené od provozu musí mít všechny nové pokladače kuželů, dodávky, vozidla s prodlouženou kabinou a jiná vozidla přepravující pracovníky na zadních sedadlech. U předních řad sedadel se preferuje takové uspořádání kabiny, které umožňuje průchod řidiče a spolujezdce z jedné strany na druhou.

Všechna vozidla, kromě osobních, a nosiče nářadí musí být vybaveny zvukovou signalizací zpětného chodu.

Všechna vozidla, při jejichž pracovní činnosti se předpokládá časté couvání (zametače, vozidla pro svoz odpadu...) nebo u nichž není při pracovní činnosti výhled zadním oknem (např. některé kontejnerové nosiče), musí být vybavena couvací kamerou s vnitřním monitorem.

U nových vozidel musí být požadavky na uvedené vybavení součástí zadávacích podmínek. Také musí být součástí podmínek požadavky na dodání vozidla s pevnou nebo sklopnou šipkou/křížem nebo světelnou rampou.

3. Vybavení a označení jednotlivých druhů vozidel

Vozidla ŘSD určená pro pracovní činnosti spojené se správou, údržbou, měřením a opravami směrově rozdělených komunikací za provozu musí být vybavena a označena minimálně podle dělení uvedeného v tabulkách 1 až 5. Vozidla cizích firem musí být obdobně vybavena a označena tehdy, pokud tvoří součást označení pracovního místa nebo konají práci za provozu mimo označené pracovní místo.

Pokud vozidla nejsou takto vybavena, jsou vedoucí pracovníci SSÚD/SSÚRS, pracovníci provozních úseků GR/Správ/Závodů, stavební dozoři/správci staveb, pracovníci odboru bezpečnostního ředitele GR ŘSD ČR a příslušníci policie ČR oprávněni zakázat pracovní činnost těchto vozidel a jejich osádek. To platí jak pro vozidla ŘSD ČR, tak pro vozidla cizích firem.

Jestliže připojená zařízení nebo naložené kontejnerové nástavby zakrývají výstražná světla, polepy a další zvýrazňující prvky vozidla, musí být těmito prvky také vybaveny.

Jsou-li vozidla vybavena sklopnými světelnými šipkami, sklopnými proměnnými značkami nebo obdobným zařízením, musí být jejich výstražné majáky viditelné i při zdvižené šipce/ značce.

V plném rozsahu platí tabulky 1 až 5 pro nová vozidla. U stávajících vozidel nemusí být dodrženy požadavky na výraznou barvu vozidla a požadavky na vybavení dle čl. 2.7. Zvuková signalizace zpětného chodu se u stávajících vozidel doplní dle technických možností.

Tabulka 1

Běžné vozidlo		
Určení	osobní vozidla výjimečně nebo zřídka použitá pro práci na komunikaci za provozu (např. vozidla projektantů, cizích firem při předání staveníště, prohlídkách a přejímkách, vedoucích pracovníků ŘSD ČR...)	
Vybavení	výstražný maják oranžové barvy	čl. 2.1

Tabulka 2

Inspekční vozidlo		
Určení	osobní vozidla běžně používaná pro práci na komunikaci za provozu (např. vozidla pracovníků SSÚD/SSÚRS, inspektorů a techniků provozních úseků GŘ/Správ/Závodů, úseku kontroly kvality staveb, úseku elektronického mýta, laboratoří, stavebních dozorů, techniků cizích firem včetně asistenčních a servisních služeb...)	
Vybavení	výstražný maják nebo výstražná majáková rampa oranžové barvy	čl. 2.1
	výrazná barva vozidla	čl. 2.5
	retroreflexní polep	čl. 2.6
	označení vlastníka	čl. 2.6

Tabulka 3

Vozidlo údržby		
Určení	osobní, dodávková nebo nákladní vozidla používaná pro práci na komunikaci za provozu (např. mikrobusey, pokladače kuželů, valníky, skříňové dodávky, nosiče kontejnerů, víceúčelové nosiče – nosiče nářadí, sypače, servisní vozidla energetických a telekomunikačních firem...)	
Vybavení	nejméně jeden výstražný maják nebo výstražná majáková rampa oranžové barvy **)	čl. 2.1
	Doplňkové zařízení dle předpokládaného použití:	čl. 2.2
	a) světelná rampa *) ***) nebo	čl. 2.3
	b) světelná šipka/kříž *) nebo	čl. 2.4
	c) PDZ na vozidle (světelná proměnná dopravní značka *)	
	výrazná barva vozidla	čl. 2.5
	retroreflexní polepy	čl. 2.6
	označení vlastníka ***)	čl. 2.6
	všechna sedadla vybavená opěrkami hlavy a třibodovými bezpečnostními pásy	čl. 2.7
	dveře a vnitřní uspořádání umožňující výstup pracovníků a vykládání materiálu na obou stranách vozidla	čl. 2.7
	zvuková signalizace zpětného chodu	čl. 2.7
	couvací kamera – interní CCTV **)	čl. 2.7

Poznámky:

*) Minimální požadavek, pokud vozidlo pracuje samostatně

**) Doporučené vybavení zejména u vozidel, u nichž se předpokládá časté couvání (např. zametací vozidla, vozidla pro odvoz odpadu...)

***) Minimální požadavky pro vozidla použitá při údržbě a opravách reklamních ploch

Tabulka 4

Asistenční vozidlo		
Určení	vozidla používaná pro prvotní zásah u porouchaných vozidel	
Vybavení	dva výstražné majáky nebo výstražná majáková rampa oranžové barvy	čl. 2.1
	a) světelná rampa *) nebo	čl. 2.2
	b) světelná šipka/kříž *)	čl. 2.3
	výrazná barva vozidla	čl. 2.5
	retroreflexní polepy	čl. 2.6
	označení vlastníka	čl. 2.6

Poznámky:

*) Doporučené vybavení

Tabulka 5

Odtahové vozidlo		
Určení	vozidla používaná pro odvoz nebo odtah porouchaných	

oda aba

Příloha 2 – Příklady zvýrazňujících polepů vozidel

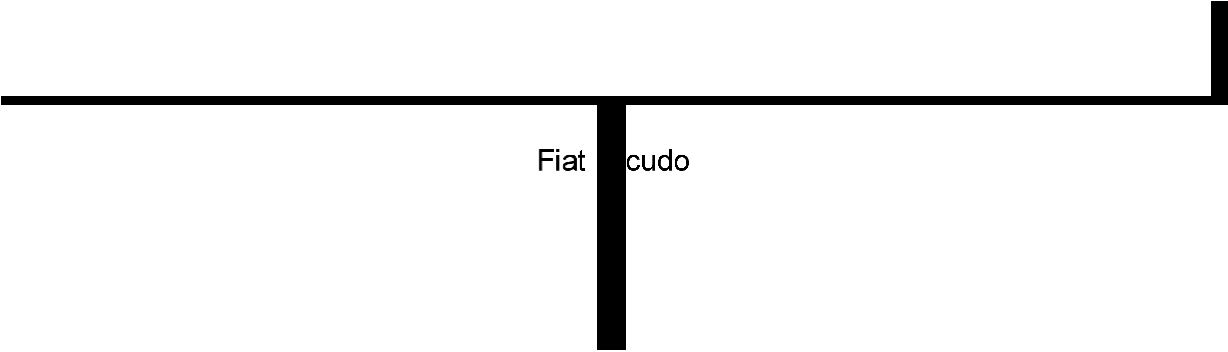

oda ab Kom i

Mercedes-Benz Vito

Fiat cudo

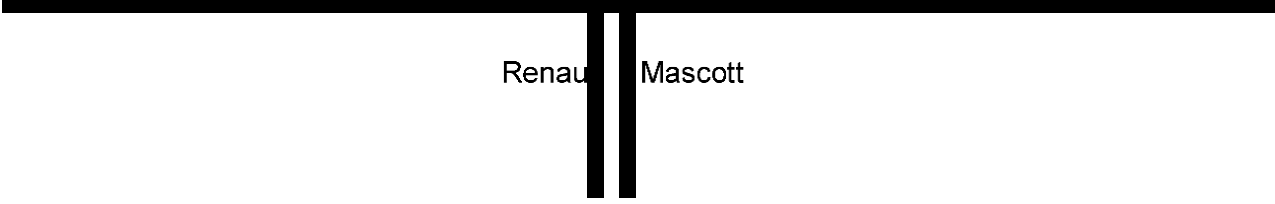
Fiat Ducato

Renault Master

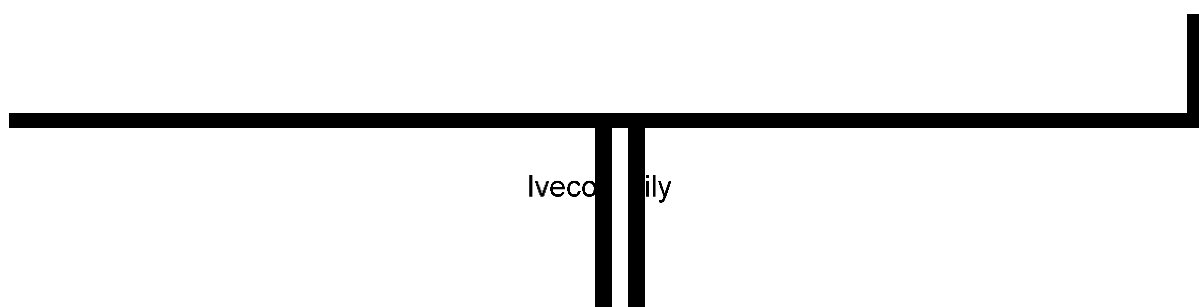

Renau Mascott

Iveco Daily

Iveco

Iveco Daily Unijet

Iveco Stralis

Renault D 260

Avia A 31

Avia A 80

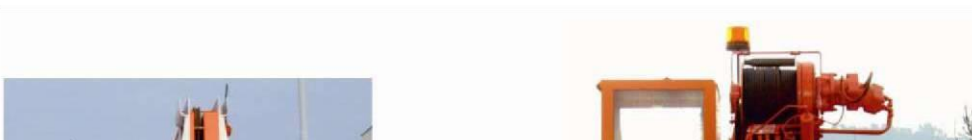

Škoda Liaz CTS

Praga UV 80M

Iveco Eurocargo

